

19 . Desa | Județ: Dolj | Punct: Castravița | Anul: 2009

Anul: 2009

Cod RAN: 72043.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, La Tène, Epoca romană timpurie

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Civil, Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Marius Cristian Bâsceanu, Petre Gherghe, Florin Ridiche

Instituții: Universitatea Craiova, Universitatea Craiova, Muzeul Olteniei, Craiova

Raport

În anul 2009, cercetările arheologice sistematice au continuat în sectorul estic al grindului „Castravița” prin deschiderea a două noi suprafețe, C1 și C51, aflate la V de construcția romană identificată în campania din anul 2008. De asemenea, a fost definitivată săpătura în suprafețele C3 și C7, începută în anul anterior. În suprafețele C2, C6 dar și în secțiunea SI/2008 s-a urmărit, în acest an, conservarea complexelor arheologice formate din țigle și olane precum și a capetelor pilonilor identificați aici, în general, cercetarea fiind oprită pe nivelul de călcare roman până în momentul când vom identifica resursele financiare necesare restaurării structurilor construcției aflate în cercetare.

Astfel, în suprafața C3 au apărut numeroase fragmente ceramice, începând cu adâncimea de 0,50 m, acestea fiind grupate în partea de SV a suprafeței. La adâncimea de 0,60 m a apărut un cuțitaș de fier, ușor arcuit, cu limbă de înmănușare. Concomitent, în suprafața C7, în colțul nord-vestic al acesteia, a apărut la adâncimea de 1,15 m, o spatulă din bronz. În ambele suprafețe au continuat să apară, între adâncimile de 0,50 m și 0,60 m, îndeosebi în partea estică a acestora, fragmente de țigle și olane de mărimi diferite unele fiind lucrate din pastă albă, acestea din urmă având bune analogii la S de Dunăre. Reține atenția absența aproape totală a resturilor osteologice și a ceramicii din nivelul roman, toate acestea putând constitui un indiciu privitor la destinația construcției aflată în cercetare pe acest grind. Puținele fragmente ceramice găsite provin în general de la vase de uz comun. În suprafața C7, după adâncimea de 1,25 m au apărut sporadic fragmente ceramice din epoca bronzului, cultura Verbicioara, în poziție secundară, dovadă că acestea provin de la vase, deranjate de nivelul hallstattian identificat mai mult în suprafața C3. În această din urmă suprafață, materialele arheologice romane au fost identificate doar până la adâncimea de 0,60 m. În suprafața C7 apare ceramică hallstattiană, la adâncimea de 1,25 m, care constă în fragmente ceramice decorate cu caneluri, situate pe diametrul maxim al vaselor, sau brâuri crestate, dispuse atât pe pântec cât și pe buză, tipice vaselor de uz comun din cultura Basarabi; formele predominante sunt castroanele și cămile. În suprafața C3, c.1a, la adâncimea de 0,70 m, a fost descoperită o groapă cu dimensiunile de 0,50 m x 0,40 m și adâncimea de 0,60 m, în care au apărut două vase sparte pe loc din vechime, o strachină și o cană bitronconică. Strachina, lucrată cu mâna, are fundul drept, picior înalt, gât scurt și buza dreaptă. Cana, lucrată la roată înceată, are gât scurt, buza trasă spre exterior și subțiată la margine, fund inelar și o toartă lipsă; în ceea ce privește datarea acestora optăm pentru atribuirea lor epocii Latène, (sec. III-II a.Chr.).

Continuând săpătura s-a observat că nivelurile arheologice erau discontinui și telescopate, lucru datorat lucrărilor forestiere relativ recente care au constat în scoaterea, cu ajutorul buldozerelor, a rădăcinilor unor stejari seculari care s-au aflat în această zonă. De asemenea, solul fiind nisipos și omogen din punctul de vedere al culorii și compoziției, nu s-a stabilit clar, nici stratigrafia și nici formele eventualelor gropi. Tot în suprafața C3, la adâncimea de 0,87 m a mai apărut o piesă de bronz, un pandantiv circular cu un mic apendice la partea opusă pedunculului, fragmentar; o piesă similară a fost descoperită în campania din anul 2007, în apropiere, în secțiunea magistrală SI/2007 iar astfel de piese au analogii în depozitul de la Ghidici datat în sec. VII a.Chr.2. La aproximativ 1 m E de pandantiv și la adâncimea de 1,05 m, au fost găsite câteva

fragmente de la calota craniană a unui copil. Acestea sunt dovezi evidente că și aici s-a aflat o movilă funerară hallstattiană distrusă probabil în antichitate sau de lucrările din epoca modernă. De altfel, la aproximativ 0,20 m de craniu a fost descoperită, la adâncimea de 0,75 m, o cană cu o toartă, lucrată la roata rapidă, datată tot în vremea Latène. În preajma pandantivului și a fragmentelor de craniu au apărut, în pământul răvășit, și câteva fragmente de oase umane puternic calcinate de culoare albăstruie care ne semnalează posibilitatea existenței, și aici, a unor morminte de incinerare de tip Verbicioara, distruse de nivelul hallstattian, situație asemănătoare cu cea întâlnită la cercetarea tumulului T3 din partea vestică a grindului „Castravița”³. În preajma pieselor semnalate mai sus, în c.2b, și la 1 m adâncime, la aproximativ 0,50 m distanță de resturile craniului, au fost descoperite, o fusaiolă, și un cercel executat dintr-o sârmă de bronz, groasă de cca. 2 mm, aproximativ rotundă în secțiune. În suprafața C7, în profilul sudic, a fost găsită, la adâncimea de 0,85 m, o groapă circulară cu diametrul de 0,65 m și 0,60 m adâncime față de nivelul antic de călcare, în care se aflau fragmente ceramice provenite de la un vas de mari dimensiuni, decorat cu butoni aplatizați. Peretele vasului, gros de cca. 1 cm, este modelat din pastă compactă, densă, de culoare neagră, lustruită la exterior, și de culoare cărămizie, la interior. Printre fragmentele ceramice a fost descoperit și un os de animal. Vasul, în discuție, se încadrează în Hallstattul timpuriu, cultura Gáva, astfel de vase fiind destul de rare la Dunărea Inferioară, și în premieră, în zona siturilor arheologice de la Desa. În suprafața C7 a fost finalizată săpătura, fiind găsit solul viu la adâncimea de 2 m. Între 1,25 m și 1,90 m, adâncime, au fost găsite sporadic fragmente ceramice de tip Verbicioara, o fază timpurie, care reprezintă indicii a numeroaselor morminte de incinerare datate în această perioadă și distruse la momentul ridicării movilelor funerare hallstattiene. În suprafața C3, continuându-se săpătura, a fost descoperită o groapă în profilul estic, la adâncimea de 2 m, care conținea fragmentele de la cinci vase de mari dimensiuni, parțial întregibile, datate la începutul epocii bronzului. Prin realizarea unei cercetări de suprafață în vecinătatea suprafețelor investigate a fost identificat, chiar în mijlocul drumului de frontieră, care trece pe la N de sit, încă un pilon roman, la aproximativ 15 m spre NE de suprafața C3. Capul pilonului era vizibil datorită eroziunii terenului. Lângă acest pilon a fost descoperită o fibulă cu piciorul întors pe dedesubt, cu resort bilateral, drept și compus din patru spine; acul este ușor curbat și decorat cu două sau trei linii incizate transversal. Piesa este bine conservată, aparține epocii Latène C1, C2, și este specifică tipului Mötschwil, (250 - 180 a.Chr.), încadrare cronologică făcută pe baza datelor C 14 obținute pentru alte piese contemporane, pe grindul „Castravița”.

Ulterior finalizării cercetării în suprafețele C3 și C7 s-a trecut la deschiderea suprafețelor C1 și C5, la V de zidul construcției romane, zid surprins în profilul dintre suprafețele C5 și C6 pe de-o parte și C1 și C2 pe de-altă parte. Astfel, în cele două suprafețe, C1 și C5, a apărut, in situ, între adâncimea de 0,35 m și 0,45 m, un complex arheologic unitar format exclusiv din țigle și olane dispus numai în jumătățile vestice ale suprafețelor și aliniat pe partea estică, lucru care sugerează că acestea au alunecat de pe acoperișul unei construcții. În colțul sud-estic al suprafeței C5, chiar lângă zidul construcției, la exterior, și pe nivelul de călcare roman, a fost descoperit un vârf de lance din fier de tipul foliform având lățimea maximă în zona centrală și cu oblicitățile bazei îngustate progresiv. Tubul de înmănușare este conic, partea tăișului și vârful sunt îngroșate iar zona dintre tăiș și tubul de înmănușare este subțiată. Considerăm că și această piesă se încadrează în același orizont cronologic cu depunerea de arme descoperită în anul 2005, în punctul „La Ruptură”⁴, adică sec. IV p.Chr.

În concluzie, putem spune că cercetările arheologice din vara anului 2009 ne-au oferit date noi privitoare la forma construcției romane, mai ales a laturii de V. De asemenea, au fost scoase la lumină artefacte din epoci nedocumentate, până în prezent, în zona siturilor de la Desa cum ar fi materialele de tip Gáva sau cele de la începutul epocii bronzului. În același timp, se conturează o imagine mai clară asupra descoperirilor de epocă La Tène.

Datorită fondurilor insuficiente dar și dorinței de a avansa cu cercetările din punctul „Castravița”, supus distrugerilor anuale provocate de Dunăre, nu ne-am permis continuarea săpăturilor și în punctul „La Ruptură”. Totuși, în urma unor cercetări de suprafață făcute pe plaja Dunării, în zona acestui punct, au fost descoperite două monede romane; una de aramă din timpul împăratului Galba, și o alta, de argint, din vremea împăratului Severus Alexander. Sperăm ca în anul 2010 să avem mai multe fonduri alocate și să putem organiza o cercetare extensivă care se impune a avea caracter de salvare, deoarece Dunărea rupe, și

aici, în fiecare an, câte 2 - 3 m din situl arheologic.

Informații suplimentare online

[Raportul 4300 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://mapserver.cimec.ro)
